

یادداشت

نامه حکیمانه
رهبر جهانی مقاومت

محسن پاک‌آیین

تحلیگر مسائل بین‌الملل

نامه حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای به دانشجویان باوجدان، شرافتمند و حامی مردم فلسطین در آمریکا، نماد همدلی و همبستگی مردم ایران با اعتراضات ضد صهیونیستی آنان است و نشان از توجه رهبر انقلاب به این حرکت تاثیرگذار دارد. ابعاد این نامه حکیمانه را می‌توان در محورهای زیر بررسی کرد. زمان صدور این نامه از آن بابت که امروز اکثر مردم جهان از جنایات و نسل‌کشی اسرائیل در فلسطین متنفر و منجز هستند، زمانی بسیار مناسب بود. همچنین لحن پدزانه و ادبیات دلسوزانه رهبر انقلاب که دانشجویان معترض آمریکارها به عنوان انسان‌های با وجدان و شرافتمند خطاب می‌کند، بسیار نافذ و تاثیرگذار است. معرفی جغرافیای جدید مقاومت و نامیدن دانشجویان معترض آمریکایی به عنوان بخشی از جبهه بزرگ مقاومت در نقطه‌ای بسیار دورتر از غرب آسیا، از بخش‌های بدیع نامه است. این بخش از نامه، نشان از گستردگی جبهه مقاومت به لحاظ جغرافیایی و فکری به رهبری آیت ا... خامنه‌ای به عنوان رهبر جهانی این جبهه دارد. دانشجویان معترض آمریکارها به لحاظ فکری، اغلب افراد غیر مسلمان هستند، در یک جغرافیای جدید به جبهه مقاومت پیوسته‌اند و با محکومیت نسل‌کشی در غزه، شیوه جدیدی را در یک جغرافیای جدید، برای دفاع از آزادی فلسطین ابداع کرده‌اند. شاخصه این تفکر، مبارزه با ظالم و تلاش برای توقف ظلم آشکار شبکه تروریستی نژادپرست است که با اشغال سرزمین مادری ملت فلسطین، مردم این دیار را به سخت‌ترین فشارها و شکنجه‌ها مواجه ساخته‌اند. حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای در این نامه با ذکر درست‌ترین روایت از پیدایش رژیم جعلی اسرائیل، مطالبی را مطرح کرده‌اند که دلیل سانسورهای دستگاه‌های تبلیغاتی صهیونیسم، شاید به گوش بسیاری از مردم جهان و به خصوص دانشجویان آمریکا نرسیده باشد. سال‌هاست که از رژیم اشغالگر فلسطین در آمریکا و غرب به عنوان نماینده یهودیان در سرزمین موعود یاد شده است؛ در حالی که بسیاری از یهودیان نه تنها رژیم صهیونیستی را به نمایندگی نمی‌شناسند بلکه جنایات این رژیم علیه مردم مظلوم فلسطین را خلاف آموزه‌های تورات و تعالیم پیامبران الهی می‌دانند. رهبر انقلاب صادقانه به دانشجویان آمریکایی می‌گوید که پس از نمایندگی، با کمک دولت انگلیس، چند هزار تروریست به تدریج وارد سرزمین فلسطین شده و با کشتارهای بی‌رحمانه در سرزمین غصب‌شده، دولتی به نام اسرائیل تشکیل دادند. افشای چهره واقعی آمریکا به عنوان حامی اصلی رژیم صهیونیستی که با پشتیبانی‌های سیاسی و اقتصادی و تسلیحاتی و حتی هسته‌ای از اسرائیل، آن رژیم را به تداوم بی‌رحمی و ترور و سرکوبگری ترغیب کرده است نیز از محورهای مهم نامه حضرت آیت ا... خامنه‌ای است. ایشان به صراحت می‌گویند: «دولت آمریکا و شرکایش، حتی از یک اخم در برابر این تروریسم دولتی و ظلم مستمر، دریغ کردند. امروز هم برخی اظهارات دولت ایالات متحده در قبال جنایات هولناک غزه بیش از آنچه واقعی باشد، ریاکارانه است. نکته مهم در این نامه بشارت رهبر انقلاب به دانشجویان آمریکایی در مورد تغییر نظم ظالمانه حاکم بر جهان است. دلایل این تغییر از نگاه حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای، بیدار شدن وجدان‌ها در مقیاس جهانی، آشکار شدن حقیقت و نیرومند شدن جبهه مقاومت است. این مختصات، تغییر در نظم فعلی را ممکن ساخته و طلیعه نظم عادلانه‌ای است که از غرب آسیا رقم خواهد خورد. دانشجویان ده‌ها دانشگاه در آمریکا به همراهی و پشتیبانی استادان دانشگاه، در صورت باور به «ورق خوردن تاریخ» می‌توانند نقش تاثیرگذاری را روند شکل‌گیری نظم جدید ایفا نمایند. مهم‌ترین نکته این نامه، توصیه دانشجویان آمریکایی برای آشنایی با قرآن است؛ این توصیه برای احیا و تقویت حس حقیقت‌جویی در قلب‌های مخاطبانی است که با ایستادگی برای دفاع از عدل و مقابله با ظلم، آگاهانه مسیر صداقت و درستی را از راه دروغ و ریاکاری حاکمان خود، جدا کرده‌اند. درس قرآن که «نه ستم کنید و نه زیر بار ستم بروید» که به معنای ایستادگی در راه حق بوده، از پیام‌های این نامه است. دانشجویان معترض آمریکایی به عنوان بخشی از جبهه مقاومت می‌توانند با آشنایی بیشتر با تعالیم قرآن در مقابل ظلم حاکم در آمریکا ایستند و از مظلومان جهان به خصوص مردم فلسطین در مقابل جنایات صهیونیسم دفاع نمایند.

در طول این سال‌ها به چه میزان در راستای اهداف و آرمان‌های حضرت امام (ره) حرکت کرده‌ایم و به چه میزان از این آرمان‌ها فاصله گرفته‌ایم؟

در طول ۴ دهه‌ای که از پیروزی انقلاب اسلامی می‌گذرد ما در برخی زمینه‌ها در راستای اهداف حضرت امام (ره) حرکت کرده‌ایم و در مقابل در برخی زمینه‌ها نیز از آرمان‌های امام فاصله گرفته‌ایم. به عنوان مثال در زمینه استقلال کشور و مقابله با استکبار جهانی ما عملکرد خوبی داشتیم و در این چند دهه رویکردی در پیش گرفتیم که در راستای استقلال کشور بود. از سوی دیگر حضرت امام همواره روی وحدت و انسجام نیروهای سیاسی و اجتماعی تأکید داشتند. این در حالی است که در شرایط کنونی این وضعیت کم‌رنگ شده است و نیروهای سیاسی و اجتماعی از وحدت کافی برخوردار نیستند. بدون تردید امام (ره) با این وضعیت مخالف بودند و همواره نیروهای سیاسی و مسئولان را به وحدت با یکدیگر دعوت می‌کردند. نکته دیگر اینکه نگاه ویژه امام خمینی (ره) به وحدت و انسجام تنها ویژه تسنن و تشیع نبود، بلکه ایشان وحدت مستضعفین تمام عالم را مطرح می‌کردند. امام راحل مردم را عملاً به وحدت دعوت می‌کردند و در تمامی مسائل بین مردم فرق نمی‌گذاشتند و تنها سوابق دانی افراد را مد نظر قرار می‌دادند. حضرت امام نیروهای فعال هر سه قوه مجریه، مقننه و قضائیه را در جاهای مختلف استفاده می‌کردند و همین امر، علت اصلی وحدت میان مردم و مسئولین بود. عملکرد امام (ره) باعث شده بود که هیچ گروهی نمی‌توانست بگوید امام ما را بیشتر دوست دارد امام خمینی (ره) تا آخرین عملکرد وحدت‌افزین را حفظ کرد. در واقع حضرت امام نهادهای مختلف را با ترکیبی متعادل از نیروهای چپ و راست تجهیز می‌کرد و این دو جناح را با یک چشم می‌دیدند و هر دو را تأیید می‌کرد. هدف امام از قبول و تأیید گروه‌های مختلف دلسوز این بود که به مردم بگوید این گروه‌ها اصول را قبول دارند و به همین دلیل خوبند و باید تثبیت و حمایت شوند.

در زمینه مقابله با استکبار رویکردی که در دهه‌های گذشته در پیش گرفته شد نیازمند بازنگری نبود؟

بله این اتفاق باید رخ می‌داد. هدف ما از انقلاب استقلال کشور بود که استکبار جهانی چنین اجازه‌ای به ما نمی‌داد و به همین دلیل ما در مواجهه با سلطه جهانی قرار گرفتیم که تحریم‌های ظالمانه یکی از پیامدهای آن به شمار می‌رود. متأسفانه برخی می‌گویند امام خمینی (ره) دلش می‌خواست که با آمریکا بجنگد در حالی که چنین نبود. کی امام دلش می‌خواست با کسی بجنگد؟ چه زمانی امام گفت ما با آمریکا قطع رابطه می‌کنیم؟ وقتی امام از فرانسه به ایران آمد و انقلاب پیروز شد، سفارت آمریکا در ایران فعال بود؛ ما مأمور کمیته با اسلحه حکومت ایران گذاشتند که حتی سفارت آمریکا در ایران را محافظت کنند؟ کی امام دلش می‌خواست با این جنگ کند. با آن جنگ کند؟ حتی امام (ره) به مسئولین مملکتی اعم از وزارت خارجه کشور ... می‌فرمودند شما بروید کار خودتان را کنید، یعنی راه دیپلماسی را باید انجام دهید؛ منطق و عقل اینگونه حرکت کردن را ایجاب می‌کند؛ تمام اهدافمان که در رابطه با جامعه بین‌الملل است را باید با رابطه منطق دیپلماسی دنبال کنیم، مگر اینکه ببینیم واقعا علیه منافع کشورمان اقدام کردند و حرف حق ما را نمی‌پذیرند که آن یک مسأله دیگر است و معلوم است آن موقع نمی‌پذیریم؛ تازه آن موقع هم باید ببینیم مصلحتمان در کجاست. (امیرالمؤمنین (ع)

حشمت‌ا... فلاح پیشه در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

مشارکت حداکثری، مولفه قدرت است

برخی معتقدند امروز اگر یک سیستم قدرتمند هدایت سیاسی کشورها را عهده بگیرد، شاید نسبت به یک سیستم دموکراتیک رضایت بیشتری را در جامعه ایجاد کند. این اعتقاد تا چه اندازه صحیح است؟

در جهان امروز قدرت واقعی کشورها از مردم است. در این معنا که اجتماعی از مردم اگر در حدی صورت بگیرد این اجتماع نشان دهنده قدرت آن کشور و ملت خواهد بود. خصوصاً اگر این قدرت نهادمند باشد. یکی از این نهاد‌های قدرت در جامعه بشری انتخابات است. یعنی اگر کشوری انتخابات مشارکتی با حضور هرچه گسترده‌تر برگزار کند، این کشور دارای مؤلفه‌های قدرت است. برای نمونه در ترکیه مشاهده کردیم که عملاً به رغم اینکه اردوغان با احزاب مخالفش فاصله چند درصدی با یکدیگر داشتند، اما تمام آرای ۸۰ درصدی که در انتخابات حاضر شدند در کیسه کشور قرار گرفت و این مورد باعث شد که این کشور در ابتکارات سیاسی و طرح‌های اقتصادی و غیره به این پشتوانه بیاید.

چرا برخی در ایران یک انتخابات حداقلی را می‌خواهند. حال اینکه همواره شاهد بودیم که در انتخابات پر شور در ایران دست تهران در بسیاری از معادلات برتر شده است؟

در سال‌های گذشته این دیدگاه که مشارکت اکثریت مردم به نفع یک توسعه همه جانبه است کمتر مورد توجه قرار گرفته و یک جریان مبتنی بر قدرت باعث افت مشارکت سیاسی در جامعه شده است و عملاً آنچه برای این جریان مهم است آن است که مناصب قدرت را عهده گیرد.

این جریان نگاهی نتیجه‌گر دارد و معتقد است با یک سیستم واحد و یک دست می‌توان به اهداف خود دست یابد. آثار این دیدگاه بر مشارکت مردم چیست؟

بله. این جریان نگاه نتیجه‌گر دارد و این نگاه باعث شده توجه چندانی به مشارکت مردم به ویژه مشارکت توأم با رضایت و انتخاب مردم نداشته باشد که نتیجه این دیدگاه را در دوره دوم انتخابات مجلس در تهران مشاهده کردیم. من معتقدم با نگاه معتقد بر منافع ملی باید تحلیل مجددی از آرای اخذ شده در دور دوم انتخابات تهران صورت داد. در دوره دوم انتخابات تهران عملاً یک انتخابات درون گروهی را شاهد بودیم و طرف‌های اصلی انتخابات معمولاً افرادی بودند که در یک گروه قرار داشتند و مسئول وضع موجود بودند.

امام (ره) با چند دستگی‌های

سیاسی مخالف بود

در زمینه مسائل اقتصادی از

آرمان‌های امام (ره) فاصله

گرفتیم

آرمان ملی- احسان انصاری: در حالی که در آستانه سالگرد رحلت حضرت امام (ره) قرار داریم «آرمان ملی» برای بررسی این موضوع که در ۴ دهه گذشته به چه میزان در راستای آرمان‌های امام (ره) حرکت کرده‌ایم و در چه زمینه‌هایی فاصله داشته‌ایم بآیت‌ا... سید حسین موسوی تبریزی اولین دادستان انقلاب گفت وگو کرده است. موسوی تبریزی معتقد است: امام همواره گروه‌های سیاسی رایبه وحدت و انسجام دعوت می‌کردند که این وضعیت در جامعه کم‌رنگ شده است. به همین دلیل اگر حضرت امام (ره) زنده بودند در راستای وحدت گروه‌های سیاسی نیز تلاش می‌کردند. امام راحل هنگامی که مسأله وحدت بین اقشار و گروه‌های مختلف جامعه را عنوان می‌کردند به آن ایمان داشتند اما متأسفانه در حال حاضر گاه حرکت‌هایی مشاهده می‌شود که باعث شکسته شدن وحدت می‌گردد. در ادامه حاصل این گفت‌وگوراه می‌خوانید.

امام (ره) به مسئولین مملکتی اعم از وزارت خارجه کشور و ... می‌فرمودند شما بروید کار خودتان را کنید، یعنی راه دیپلماسی را باید انجام دهید؛ منطق و عقل اینگونه حرکت کردن را ایجاب می‌کند؛ تمام اهدافمان که در رابطه با جامعه بین‌الملل است را باید با رابطه منطقی دیپلماسی دنبال کنیم، مگر اینکه ببینیم واقعا علیه منافع کشورمان اقدام کردند و حرف حق ما را نمی‌پذیرند، که آن یک مسأله دیگر است و معلوم است آن موقع نمی‌پذیریم؛ تازه آن موقع هم باید ببینیم مصلحتمان در کجاست

پیشامدها و اتفاقات طبیعی فرق می‌کند و مسأله فردی نیست، بلکه مسأله اجتماعی و ملی است. در مباحث اقتصادی، متخصصین امر باید فکر کنند که چه کار باید انجام

برای این جریان نتیجه‌گرا آسیب است. سناریو دوم شبیه به انتخابات ۷ سال قبل ریاست جمهوری است. یعنی اینکه عملاً شرایط انتخابات ۷ سال قبل تکرار شود و گروه‌های مختلفی که امکان تأیید صلاحیت دارند، در انتخابات حضور به عمل رسانند. در این صورت مقداری گستره انتخابات بیشتر خواهد شد.

هر چند که در چنین شرایطی درصد مشارکت تا حدی افزایش پیدا خواهد کرد اما در عین حال حداقل حوزه رقابت سیاسی از حوزه وضع موجود خارج می‌شود و امکان رقابت دو برنامه و دو دیدگاه با یکدیگر وجود دارد. سناریوی سوم آن است که با شرایط بازتری شکل گیرد و جریان‌ها مستقل سیاسی بتوانند در انتخابات حضور به عمل رسانند و امکان سه قطبی شدن انتخابات فراهم شود.

تا چه میزان احتمال می‌دهید سناریوی سوم در انتخابات مدنظر قرار گیرد؟

این سناریو به توجه به شرایط کنونی خوشبینانه است و امکان اینکه این شرایط به وجود بیاید کمتر است. لذا الان به نظرم عوامل مؤثر در عرصه سیاسی بین دو سناریو اول و دوم در حال تصمیم‌گیری هستند و باید منظر بود چه تصمیمی شکل خواهد گرفت.

امروز شاهدیم که اصلاح‌طلبان نیز از نظر تشکیلاتی جنب و جوشی در انتخابات ندارند که حتی از فرصت کنونی استفاده کنند. شرایط برای جریان اصلاحات در انتخابات پیش‌رو را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در طول ۷ سال گذشته عملاً جریان اصلاح طلب بخش عمده‌ای از ساختار انتخاباتی را کنار گذاشته و عملاً عرصه‌ای برای رقابت مشاهده نمی‌کند و اگر اکنون هم موقعیتی ایجاد شود شاید امکان جمع کردن ساختار گذشته سخت باشد اما در هر صورت امکان افزایش مشارکت دور از ذهن نیست اما بحث در این ارتباط خیلی خوشبینانه و عملاً غیرعملی است لذا اگر هم رقابتی شکل بگیرد بین جریان نتیجه‌گراست که تنها می‌خواهد تحت هر شرایطی با مشارکت اندکی که شکل بگیرد، وضع موجود ادامه یابد که به نظر من این جریان بیش‌ترین تشکیلات انتخاباتی را دارد و به تازگی تحولات انتخاباتی خود را در انتخابات مجلس سازماندهی کرده، اما جریان دیگر که می‌تواند تا حدی باگیری کند آن هم از میان افرادی معتقد هنوز می‌توان اصلاحات را شکل داد، وجود دارد که این مورد هم بسته به آن دارد که سامان دهندگان انتخابات چگونه به انتخابات آینده می‌اندیشند. لذا مشاهده می‌کنیم نخبگانی که در جریان دوم جای دارند در انتظار نوعی تعارف سیاسی هستند. یعنی بیشتر عملگرایانه در انتظار هستند که آیا تأیید صلاحیت می‌شوند به همین علت هم نوعی سردی را در عرصه سیاسی کشور مشاهده می‌کنیم.

با وجود اینکه در جریان انتخابات عملاً رأی برای گروه انقلابی نبود اما شاهد حاشیه‌هایی بودیم چرا این شرایط ایجاد شد و برخی چالش‌ها را شاهد بودیم؟

یکدستی در انتخابات باعث شد که امکان رقابت وجود نداشته باشد لذا شاهد بودیم که وارد یک فضای به دور از اخلاق شدن و عملاً اتهاماتی را علیه هم مطرح کردند که قبلاً حتی علیه رقیبا هم مطرح نشد و افشاگری‌هایی در حوزه‌های مالی و سیاسی را علیه یکدیگر مطرح کردند. از این رو انتخابات دور دوم مجلس در تهران یکی از نمداهای اوج افت مشارکت سیاسی در ایران بود که هم جریان‌ها تندر و هم نهاد‌های نظارتی در آن نقش داشتند.

با شرایط کنونی پیش‌بینی شما از روند انتخابات ریاست جمهوری چیست؟

برای پرهیز از تکرار نتیجه انتخابات دور دوم مجلس باید نگاه دیگری به انتخابات ریاست جمهوری در آینده شکل گیرد. هر چند با هر نگاه دیگری هم ممکن است مشارکت لازم شکل بگیرد، اما سه سناریو برای انتخابات ریاست جمهوری قابل پیش‌بینی است.

سناریوی اول سناریوی گروه نتیجه‌گراست که معتقدند برای ادامه مسیر باید تحت هر شرایطی وضع موجود حفظ شود و رقابت انحصاری درون گروه‌های دولت کنونی و مجلس فعلی را شکل دادند. در چنین شرایطی عملاً مشارکت سیاسی چندانی ندارد. لذا افزایش مشارکت